GEMEENTE ETTEN-LEUR

Concept 2 juni 2026

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE 2

INLEIDING 4

1. BESTUUR EN DIENSTVERLENING IN ETTEN-LEUR 5

WAT HOUDEN WE VAST? 5
WAAR ZETTEN WE DE KOMENDE RAADSPERIODE OP IN? 5
Veiligheid 6
Digitalisering 6
Participatie en communicatie 6
Werken met wijkplannen 7
Weerbaarheid en ondermijning 7
Betaalbaarheid 7
Bestuurlijk-ambtelijk samenspel 7
HOE VOLGEN WE DE ONTWIKKELING? 8

2. SAMEN LEVEN IN ETTEN-LEUR 10

WAT HOUDEN WE VAST? 10
WAAR ZETTEN WE DE KOMENDE RAADSPERIODE OP IN? 11
Voorzieningen versterken 11
Ondersteuning verenigingen en vrijwilligers 11
Onderwijs in eigen leefomgeving 12
Toegankelijke zorg en zorgzame buurten 12
Betaalbaarheid zorgstelsels 12
Begeleiding naar (vrijwilligers-) werk 13
Zorg voor onze jeugd 13
Activiteiten voor jongeren 13
Sociaal, leefbaar en klaar voor de toekomst 14
HOE VOLGEN WE DE ONTWIKKELING? 14

3. WONEN EN VERPLAATSEN IN ETTEN-LEUR 16

WAT HOUDEN WE VAST? 16
WAAR ZETTEN WE DE KOMENDE RAADSPERIODE OP IN? 17
Inzet op bouwen van woningen 17
Verdeling prijsklassen woningen 17
Kwaliteit openbare ruimte 18
Gebiedsontwikkelingen 18
Mobiliteit 18
Veiligheid in verkeer en wijken 18
HOE VOLGEN WE DE ONTWIKKELING? 19

4. ECONOMIE EN WERKEN IN ETTEN-LEUR 20

WAT HOUDEN WE VAST? 20
WAAR ZETTEN WE DE KOMENDE RAADSPERIODE OP IN? 21
Arbeidsmarkt 21
Toerisme en recreatie 21
Levendige centra 21
Toekomstbestendige agrarische sector en buitengebied 22
Toekomstbestendige bedrijventerreinen 22

Wijkeconomie *22*
HOE VOLGEN WE DE ONTWIKKELING? 23

5. DUURZAAM DENKEN EN DOEN IN ETTEN-LEUR 24

WAT HOUDEN WE VAST? 24
WAAR ZETTEN WE DE KOMENDE RAADSPERIODE OP IN? 25
Verduurzaming woningen *25*
Verduurzaming bedrijven *25*
Innovatie op bedrijventerreinen *25*
Van afval naar grondstoffen *26*
Een gezonde leefomgeving *26*
HOE VOLGEN WE DE ONTWIKKELING? 26

Inleiding

Voor u ligt het raadsprogramma voor de raadsperiode 2026-2030. Het raadsprogramma is ambitieus en bouwt voort op de vorige raadsperiode. Tegelijk staan we voor grote opgaven: investeringen in infrastructuur en mobiliteit, de ontwikkeling van Haansberg, de uitvoering van de woonzorgvisie, circulaire economie, onderwijshuisvesting, wijkplannen en het versterken van ons centrum. Dat vraagt om scherpe keuzes en realisme in wat we vragen van onze organisatie. Ook vraagt dit om maatschappelijke opgaven integraal aan te pakken.

De kracht van dit raadsprogramma zit in het gezamenlijke eigenaarschap. Verschillende perspectieven helpen ons om te kijken naar alternatieven en te komen tot betere, gedragen keuzes. Daarom doen wij als gemeenteraad de oproep aan inwoners, onderwijs, ondernemers en maatschappelijke partners om elkaar te blijven opzoeken, open te blijven staan voor elkaars inzichten, steeds het gesprek te voeren over wat goed is voor Etten-Leur en samen invulling en uitvoering te geven aan de ambities van Etten-Leur.

Als gemeenteraad geven we met dit raadsprogramma richting op hoofdlijnen, met ruimte voor debat bij de uitwerking. We zetten met dit raadsprogramma in op een bestuur dat voorspelbaar en aanspreekbaar is. Daarbij hoort dat we als gemeenteraad nadrukkelijk sturen op effecten, doelen en kaders, dat voorstellen worden getoetst op betaalbaarheid, uitvoerbaarheid en organisatiekracht, en dat participatie nadrukkelijk onderdeel is om inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners intensief te betrekken en hun kennis en kunde te benutten bij het komen tot gedragen voorstellen.

Hoe volgen we de ontwikkeling?
Aan het einde van elk hoofdstuk ziet u de indicatoren die we gebruiken om met elkaar te bepalen of we op de goede weg zijn en de effecten bereiken die we willen bereiken. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet alleen om de score op de effectindicatoren. Veel belangrijker nog is het voeren van het goede gesprek over de verhalen achter de cijfers. Alleen door het combineren van de cijfers en de verhalen daarachter kunnen we bepalen of we op de goede weg zijn of dat tussentijdse bijsturing noodzakelijk is. We nodigen het college uit om in de begroting 2027 streefwaarden op te nemen waarbij ons uitgangspunt is om minimaal het niveau van vergelijkbare gemeenten te halen wanneer we lager scoren. Scoren we beter dan vergelijkbare gemeenten dan willen we minimaal het huidige niveau behouden.

Het proces van totstandkoming
We startten op 2 april het proces om tot dit programma te komen. Na drie inhoudelijke overleggen op achtereenvolgens 2, 7 en 14 april stelden we een eerste conceptversie op. Deze verspreidden we op 17 april voor reacties van de samenleving. Inwoners, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke partners nodigden we uit om een reactie te geven op het concept raadsprogramma. Dit kon zowel via het digitaal platform van 17 april tot 7 mei als fysiek op 6 mei bij de KSE. Op 6 mei in de middag spraken we leerlingen en in de avond voerden we gesprekken met inwoners, onderwijsdirecties, ondernemers en maatschappelijke partners. Van de vele waardevolle suggesties voor aanvulling en aanscherping maakten we een verslag. Dit verslag bespraken we op 26 mei met elkaar. Tijdens dit overleg spraken we af op welke punten het document nog aangescherpt of aangevuld moesten worden.

Leeswijzer
Het raadsprogramma dat voor u ligt bestaat uit vijf programma's, te weten ‘Bestuur en dienstverlening’, ‘Samen leven’, ‘Wonen en verplaatsen’, ‘Economie en werken’ en ‘Duurzaam denken en doen’. De opbouw van elk programma is vergelijkbaar. We starten met het weergeven van het werk dat in uitvoering is en geven we aan wat we vasthouden. Vervolgens beschrijven we waar we op inzetten in de raadsperiode 2026-2030 en geven de daarbij behorende acties weer. Tenslotte leest u de indicatoren op basis waarvan we bepalen of we de effecten bereiken die we willen bereiken.

1. Bestuur en dienstverlening in Etten-Leur

Wat houden we vast?

Binnen dit programma bouwen we voort op een koers die draait om vertrouwen, veiligheid en nabijheid. We zetten de menselijke maat centraal in ons handelen. Dat betekent dat we ruimte willen laten voor maatwerk, zodat mensen zich gezien en serieus genomen voelen. We blijven streven naar een gemeente die betaalbaar en servicegericht is, zonder onnodige drempels en procedures. Veiligheid zien we daarbij als een fundamentele voorwaarde: een veilige leefomgeving, goede voorzieningen en een overheid die voorbereid is op verstoringen en crisis.

We houden vast aan een open en actieve relatie met de samenleving. We blijven investeren in goede communicatie, zowel persoonlijk als digitaal. Inwoners moeten weten waar de gemeente voor staat, wat de gemeente in het algemeen en de raad in het bijzonder besluit en waarom. Dat vraagt om duidelijke uitleg en heldere beantwoording van vragen van inwoners, ook als besluiten lastig zijn of niet iedereen tevreden stellen. We vinden persoonlijk contact belangrijk. We zoeken inwoners op in de wijken om hun ideeën en zorgen te horen en initiatieven te stimuleren. Initiatieven uit de samenleving krijgen de ruimte en ondersteuning die ze verdienen.

We willen een transparante en betrouwbare overheid zijn. Inwoners moeten kunnen begrijpen hoe besluiten tot stand komen en wie waarvoor verantwoordelijk is. In regionale samenwerking blijven we actief en constructief, met oog voor de belangen van Etten-Leur en haar inwoners.

Waar zetten we de komende raadsperiode op in?

De komende jaren staan we voor de opgave om deze koers vast te houden in een veranderende en soms onrustige context. Het vertrouwen in overheid staat onder druk. Polarisatie, desinformatie en toenemende verwachtingen van

Werken in uitvoering

Dienstverlening
- Inzet op maatwerk, duidelijke communicatie en een persoonlijke benadering in onze dienstverlening;
- Ondersteunen minder digitaal vaardige inwoners.

Digitalisering
- Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS);
- Regionaal strategisch informatiebeleidsplan;
- Strategisch beleid informatiebeveiliging en privacy.

Participatie en communicatie
- Het verhaal van Etten-Leur om de gemeente promoten;
- Uitvoering Routeplanner Participatie en Communicatie;
- Raadscommunicatieplan om inwoners beter te informeren over en te betrekken bij activiteiten van de gemeenteraad;
- Inzet op heldere taal.

Regionale samenwerking
- Formele samenwerkingsvorm op het gebied van informatievoorziening met de gemeenten Moerdijk en Tholen en het Werkplein;
- Ontwikkeling van de samenwerking Regio De Baronie waarmee we de positie binnen de SRBT-regio versterken.

Openbare orde en veiligheid
- Uitvoeren huidige veiligheidsbeleid/programma (2025).

Weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau
- Weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau volgens de handreiking van de VNG (zie ook hieronder bij uitdagingen).

de overheid vragen om duidelijke keuzes en goede uitleg. Dit vraagt van ons om consistent te zijn en steeds het gesprek met inwoners, ondernemers en andere partners aan te gaan, ook als besluiten moeilijk liggen. Daar waar dat mogelijk is, maken we (op basis van vrijwilligheid) gebruik van de expertise van onze inwoners.

Veiligheid

We hebben in de regio een integrale aanpak en samenwerking met alle relevante partners. Dit is vastgelegd in het Veiligheidsprogramma 'Verder samen voor veiligheid'. Zowel op het gebied van fysieke veiligheid als op het gebied van sociale veiligheid zijn extra inspanningen nodig. In de komende 4 jaar zetten we zichtbaar in op handhaving op straatintimidatie, overlast door fatbikes, afvaldumping, maar ook hondenpoep. Wij verwachten voorstellen van het college over de specifieke inzet van onze BOA's op deze overlast, waarbij specifiek aandacht is voor de zichtbaarheid en inzet op plaatsen en tijdstippen dat overlast verwacht wordt. Ook willen we afspraken maken hoe we de resultaten van deze inzet kunnen volgen.

Niet alleen in de openbare ruimte maar ook in de thuissituatie moeten mensen zich veilig voelen. Geweld tegen en onderdrukking van vrouwen verdient daarbij speciale aandacht. Door in te zetten op vroege signalering van problemen en het direct oppakken van deze signalen willen we de veiligheid verbeteren. Om onze ambities te realiseren is samenwerking met onze ketenpartners noodzakelijk en zijn we dus mede afhankelijk van de capaciteit die ze beschikbaar hebben.

Digitalisering

Digitalisering en nieuwe technologie ontwikkelen zich snel en raken direct aan de manier waarop inwoners de gemeente ervaren. We zetten in op een goede balans tussen digitale dienstverlening en de menselijke maat. Voor mensen die minder digitaal vaardig zijn, moet er een goed alternatief zijn. Met de toename van ouderen is er extra aandacht voor digitale vaardigheden zonodig met extra middelen nodig. Slim gebruik van data en technologie kan helpen bij betere besluiten en dienstverlening, maar vraagt ook om duidelijke grenzen rond privacy, veiligheid en ethiek.

Participatie en communicatie

Participatie en communicatie vraagt blijvende aandacht. Inwoners willen eerder en beter betrokken worden en ervaren dat hun inbreng ertoe doet. De inwoners vragen om een gemeente die hen eerder betrekt, goed luistert, actief gebruik maakt van hun kennis, actief terugkoppelt en laat zien wat er met hun inbreng gebeurt. Te vaak is voor inwoners nog onduidelijk wat de mogelijkheden zijn om inbreng te leveren voor ontwikkelingen in onze gemeente. Ook zorgt de startnotitie regelmatig voor verwarring. Onze manier van werken volgens de Routeplanner participatie en het wijkgericht werken willen we daarom verder verbeteren. In deze bestuursperiode willen we daarom een voorstel voor verdere verbetering. De ervaringen van inwoners en initiatiefnemers worden hierin meegenomen. Dit vraagt een structureel contact met inwoners en maatschappelijke partners, zowel voor ons als gemeenteraad maar zeker ook voor het college. Wij staan voor de opgave om betrokkenheid van inwoners te versterken en hun expertise te gebruiken, om helder te zijn in wat mensen van ons mogen verwachten en om open te staan voor initiatieven van inwoners, ondernemers en andere partners. We overwegen daarbij het instellen van een ombudsfunctie waar inwoners kunnen melden als ze zich niet gehoord voelen. De participatie mag creatiever om een groter bereik te halen, zeker ook voor jongeren. Denk aan de succesvolle pubquiz als goed voorbeeld. Communicatie met inwoners is tijdig, persoonlijk, duidelijk en in heldere taal. Voor inwoners moet duidelijk zijn hoe de gemeente bereikbaar is bij calamiteiten en incidenten. Ook over taken die samenwerkingsverbanden voor ons uitvoeren, communiceren we duidelijk en in heldere taal.

Werken met wijkplannen

We willen dat voor elke wijk een wijkplan wordt opgesteld. Een wijkplan is gericht op verschillende onderwerpen zoals: leefbaarheid, ontmoeten, woningbouw, infrastructuur en duurzaamheid. Het mooie aan een wijkplan is dat deze worden gemaakt met input van onze inwoners, organisaties en andere partners in een wijk. We vragen het college om dit verder uit te werken en de aanpak voor te leggen aan de raad. We willen inwoners uitdagen om met initiatieven te komen, onder andere via het Uitdaagrecht (Right to challenge). We vragen het college om de mogelijkheden voor een initiatievenmakelaar te onderzoeken en voor een platform waarop bewonersinitiatieven zichtbaar gemaakt kunnen worden. Daarnaast gaan we ervaring opdoen met het werken met een wijkbudget. Daarbij letten we ook op de relatie met het leefbaarheidsbudget en de bestedingsvrijheid en beheersing hiervan. We verwachten hiervoor een concreet voorstel van het college.

Weerbaarheid en ondermijning

Ook de weerbaarheid van de gemeente en de samenleving vraagt om een actieve rol van de gemeente. Geopolitieke spanningen, ondermijning en kwetsbaarheid van vitale voorzieningen maken duidelijk dat voorbereiding nodig is met aandacht voor samenwerking in de regio en met maatschappelijke partners. De gemeenteraad verwacht daarom van het college een voorstel om de koers te bepalen voor de lokale veiligheid en weerbaarheid. Hiervoor moeten vanuit het rijk middelen beschikbaar worden gesteld. Daarnaast zetten we in op het tegengaan van ondermijning in het algemeen en in het bijzonder op de bedrijventerreinen.

Acties 2026-2030 uitgelicht
Bestuur en dienstverlening

Veiligheid
- Meer inzet van BOA's op aanpak overlast (o.a. straatintimidatie, fatbikes, afval, hondenpoep)
- Extra aandacht voor geweld tegen en onderdrukking van vrouwen

Digitalisering
- Ondersteunen minder digitaal vaardige inwoners.

Participatie en communicatie
- Verbeteractie communiceren in heldere taal.
- Verbetering Routeplanner participatie en communicatie (incl. startnotities)

Werken met wijkplannen
- Voor elke wijk een wijkplan

Weerbaarheid en ondermijning
- Voorstel lokale veiligheid en weerbaarheid
- Tegengaan ondermijning

Betaalbaarheid
- OZB stijgt met inflatiepercentage

Betaalbaarheid

Ook de komende periode zetten we in op het betaalbaar houden van onze voorzieningen en daarbij zetten we in op een gematigde lastenverhoging van onze inwoners, verenigingen en bedrijven. Uitgangspunt is om alleen een inflatiecorrectie toe te passen op de onroerendzaakbelasting. Hogere ambities en belangrijke investeringen kunnen leiden tot een hogere lastenverhoging. De raad wil hier terughoudend mee omgaan.

Bestuurlijk-ambtelijk samenspel

Tot slot staan we voor keuzes in een context van schaarste. Vergrijzing, personeelstekorten en stijgende kosten zetten druk op de organisatie en de uitvoering. Dat vraagt van de raad om prioriteiten te stellen, ambities te wegen en ruimte te houden om bij te sturen. De raad doet dat in een goed samenspel tussen raad, college en organisatie.

Hoe volgen we de ontwikkeling?

Vertrouwen in de lokale overheid

- Vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd

Score Etten-Leur 2025: 47% (heel) veel vertrouwen in de gemeente (vergelijkbare gemeenten: 35%)
Score Etten-Leur 2023: 41% (heel) veel vertrouwen in de gemeente (vergelijkbare gemeenten: 31%)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl//viewer

- De gemeente doet wat ze zegt

Score Etten-Leur 2025: 36% (helemaal) mee eens (vergelijkbare gemeenten: 28%)
Score Etten-Leur 2023: 33% (helemaal) mee eens (vergelijkbare gemeenten: 25%)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/burgerpeiling

Participatie en communicatie

- Luisteren naar inwoners

Score Etten-Leur 2025: 29% (helemaal) eens (landelijk: 28%)
Score Etten-Leur 2023: 30% (vergelijkbare gemeenten: 27%)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/burgerpeiling

- Samenwerking met inwoners

Score Etten-Leur 2025: 5,79 (vergelijkbare gemeenten: 6,04)
Score Etten-Leur 2023: 5,70 (vergelijkbare gemeenten: 6,08)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/burgerpeiling

- Communicatie en voorlichting

Score Etten-Leur 2025: 6,11 (vergelijkbare gemeenten: 6,41)
Score Etten-Leur 2023: 5,99 (vergelijkbare gemeenten: 6,36)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/burgerpeiling

- De gemeente gebruikt duidelijke taal

Score Etten-Leur 2025: 70% (helemaal) eens (vergelijkbare gemeenten: 69%)
Score Etten-Leur 2023: 61% (helemaal eens (vergelijkbare gemeenten: 64%)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/Klantbeleving

Dienstverlening en menselijke maat

- Waardering directe dienstverlening

Score Etten-Leur 2025: 6,6 (vergelijkbare gemeenten: 6,74)
Score Etten-Leur 2023: 6,55 (vergelijkbare gemeenten: 6,67)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/Klantbeleving

- Waardering dienstverlening met menselijke maat

Twee van de elementen van menselijke maat zijn:

- De gemeente verraste mij aangenaam met de service die hij/zij verleende.

Scores Etten-Leur 2025: 51% (helemaal) eens (vergelijkbare gemeenten: 45%)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/Klantbeleving

- De medewerker was voldoende deskundig

Scores Etten-Leur 2025: 51% (helemaal) eens (vergelijkbare gemeenten: 45%)
bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/Klantbeleving
Alle elementen van menselijke maat zijn terug te vinden in het rapport van de burgerpeiling.

2. Samen leven in Etten-Leur

Wat houden we vast?

Wij blijven bouwen aan een Etten-Leur waar iedereen mee kan doen en zich veilig, gezien en welkom voelt. Een gemeente waarin kansen eerlijk worden verdeeld en waar iedereen ruimte krijgt om hun leven naar eigen inzicht vorm te geven. We kiezen nadrukkelijk voor een sterke sociale basis, dichtbij huis, met voorzieningen die toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen die ze nodig heeft.

We hanteren een integrale benadering waarbij de inzet van de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet integraal worden gezien. Dit doen we vanuit een integrale vraagbenadering. Dat wil zeggen dat we samen met de inwoner kijken naar de hele situatie, zodat onze ondersteuning goed aansluit op de behoeften van het betreffende huishouden.

We houden vast aan een inclusief sociaal beleid, voor alle doelgroepen, dat uitgaat van de kracht en het perspectief van inwoners. We denken niet vanuit systemen, maar vanuit het dagelijks leven van onze inwoners. Voorkomen is beter dan genezen, dus we hebben aandacht voor preventie, vroeg signaleren en ondersteuning op maat. Problemen worden zo niet onnodig groot. Wanneer zorg of hulp nodig is, zorgen we dat deze dichtbij, begrijpelijk en van goede kwaliteit is.

Goede voorzieningen vormen de ruggengraat van het sociale leven in Etten-Leur. Sport, cultuur, recreatie en ontmoeting dragen bij aan gezondheid, verbondenheid en welzijn. Verenigingen en maatschappelijke organisaties spelen hierin een onmisbare rol. Vrijwilligers zijn daarin van grote waarde. We ondersteunen hen, versterken hun eigen kracht en stimuleren samenwerking, zodat zij hun betekenis voor de gemeenschap kunnen blijven waarmaken.

Werken in uitvoering

Onderwijs en jeugd
- Normalisering bewerkstelligen in de Jeugdzorg;
- Oprichten Gemeenschappelijke Regeling Jeugdzorg West-Brabant-West;
- Regiovisie Jeugdzorg 2026-2030 en lokale paragraaf;
- Binnen jeugdzorg op weg naar 0 gesloten plaatsingen;
- Doorontwikkelplan Jeugd/Onderwijs 2026-2030;
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP);
- Lokale onderwijsagenda 2023-2027;
- Evenementen/activiteiten voor jeugd van 12 – 17 jaar;
- Versterken jongerenparticipatie, jong ondernemerschap en talentontwikkeling;
- Regionaal plan van aanpak laaggeletterdheid

Jeugdzorg en Wmo
- Maatregelen Jeugdzorg en Wmo naar aanleiding van HHM-onderzoek;
- Onderzoek verbreding Wmo samenwerking van De6 naar De9;
- Integrale vraagbenadering binnen toegangen CJG, Wmo-loket en Werkplein;
- Project vorming Stevig Lokaal Team.

Zorg en welzijn
- Doorontwikkelen en uitbreiden van zorgzame buurten;
- Uitvoeringsplan dementievriendelijke gemeente;
- Meerjarenplan één tegen eenzaamheid (inclusief Join Us);
- Versterking en waardering mantelzorgondersteuning;
- Jaarlijks actieplan Samen Gezond Leven Etten-Leur
- Jaarplan Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)/Integraal Zorgakkoord (IZA) en GALA/IZA en Aanvullend Zorg en Welzijns Akkoord (AZWA);
- Lokale aanpak suïcidepreventie samen met partners;
- Actieplan voor versterking van anti-discriminatie;
- Uitvoeringsplan maatschappelijke accommodaties;
- Haansberg: tijdelijk en permanent Kindcentrum, wijkgebouw, gezondheidscentrum, spelen en bewegen en een gezonde leefomgeving;
- Herijking Algemene subsidieverordening en beleidsregels;
- Project transitie lange termijn opvang Oekraïense ontheemden.

Werk en inkomen
- Implementatie eerste fase Participatiewet in balans;
- Doorontwikkeling van de ketensamenwerking;
- Armoedepact om financiële weerbaarheid te versterken;
- Uitvoeringsplan schuldhulpverlening;
- Uitvoeringsplan armoede beleidsplan.

Cultuur, sport en recreatie
- Verbeterplan Nobelaer;
- Uitvoeringsplan Sportvisie;
- Uitvoeren beleidsplan spelen en bewegen.

We zetten de ingezette lijn voort om inwoners zoveel mogelijk regie te geven over hun eigen leven. Of het nu gaat om opgroeien, werken, rondkomen of ouder worden: we willen dat mensen hun talenten kunnen ontwikkelen en benutten. Positieve gezondheid is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Niet de aandoening, maar wat iemand wél kan en wil, staat centraal. Het vangnet van de overheid is er voor mensen die het niet zelf of samen met anderen redden. We houden vast aan een menselijke maat in werk en inkomen en behouden de huidige regelingen voor armoedebestrijding en laagdrempelige schuldhulpverlening.

Waar zetten we de komende raadsperiode op in?

De komende jaren vragen om keuzes om het sociaal domein in Etten-Leur toekomstbestendig en betaalbaar te houden. We houden vast aan een inclusief sociaal beleid. We gaan uit van een samenleving waarin iedereen volwaardig kan meedoen, ongeacht verschillen in afkomst, leeftijd, gender, aandoening, religie of seksuele oriëntatie. Binnen ons (inclusieve) beleid krijgen jongeren en senioren bijzondere aandacht.

Acties 2026-2030 uitgelicht
Samen Leven

Voorzieningen
- Voorzieningen (onder andere in de wijken) in beeld brengen (nulmeting)

Ondersteuning verenigingen en vrijwilligers
- Ondersteunen verenigingen

Onderwijs in eigen leefomgeving
- Verdere vernieuwing onderwijsagenda
- Goede verbinding tussen onderwijs, jeugd en zorg is noodzakelijk

Toegankelijke zorg en zorgzame buurten
- Uitbreiding zorgzame buurten
- Investeren in preventie, ondersteunen van mantelzorgers en versterken informele netwerken
- Zorg en ondersteuning bevorderen voor mensen met onbegrepen gedrag en hun omgeving

Begeleiding naar werk
- Begeleiding naar werk intensiveren

Zorg voor onze jeugd
- Aandacht voor invloed sociale media op jongeren

Activiteiten voor jongeren
- Evenementenbudget voor jongeren structureel inzetten

Voorzieningen versterken

De druk op onderwijs, zorg en ondersteuning neemt toe. Tegelijkertijd willen we vasthouden aan onze ambitie om voorzieningen op peil te houden. Daarom zetten we in op het behouden en waar nodig gericht versterken van voorzieningen, met nadruk op toegankelijkheid en bereikbaarheid voor alle doelgroepen, en specifieke aandacht voor jongeren, ouderen en mensen met een aandoening. Om die reden is het belangrijk om in samenspraak met onze inwoners en maatschappelijke partners eerst een nulmeting te doen en te beoordelen wat de status is van deze voorzieningen en vast te stellen of we wijkvoorzieningen missen. Op basis hiervan kunnen we vervolgens keuzes maken en concrete doelen worden afgesproken.

Ondersteuning verenigingen en vrijwilligers

We zetten in op toekomstbestendige sportvoorzieningen en culturele voorzieningen zoals de Nobelaer die het culturele hart van onze gemeente vormt en sociale doelen vervult. Sport en cultuur bieden kansen om sociaal-maatschappelijke vraagstukken te verbinden. Verenigingen vormen daarbij een onmisbare schakel. Daarom willen we verenigingen goed ondersteunen bij het organiseren van hun taken. Denk daarbij aan het subsidiëren van activiteiten of evenementen, het verminderen van regeldruk, het werven en opleiden van vrijwilligers en het bieden van een gelijk financieel speelveld. Het is belangrijk de behoeften van verenigingen en stichtingen te kennen. Waar mogelijk bieden we deze verenigingen en stichtingen onderdak in bestaande of nieuwe maatschappelijke accommodaties. Wij verwachten van het college bijzondere aandacht voor de Heemkundekring; een vereniging bestaand uit vrijwilligers die waardevolle dingen doen voor Etten-Leur. We willen ervoor zorgen dat zij hun activiteiten kunnen blijven voortzetten.

Het delen van accommodaties door verschillende verenigingen wordt aangemoedigd. Met verenigingen en stichtingen maken we goede en eenduidige afspraken.

Onderwijs in eigen leefomgeving

Binnen ons (inclusieve) beleid krijgen jongeren en senioren bijzondere aandacht. In het jeugd- en onderwijsdomein ligt de uitdaging in het versterken van het gewone leven van kinderen en jongeren. We willen dat zij kunnen opgroeien in een gezonde en veilige omgeving, met passend onderwijs en tijdige ondersteuning wanneer dat nodig is. Verdere vernieuwing van de onderwijsagenda en een goede verbinding tussen onderwijs, jeugd en zorg is noodzakelijk. We zetten in op het organiseren van inclusief onderwijs in Etten-Leur. Kinderen moeten zo veel mogelijk in hun eigen leefomgeving onderwijs kunnen volgen, ook als speciaal onderwijs nodig is.

Toegankelijke zorg en zorgzame buurten

De zorg voor volwassenen en ouderen stelt ons voor uitdagingen. Mensen willen zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Echter een steeds groter wordende groep heeft daarbij zorg en ondersteuning nodig. Dit vraagt om zorg die toegankelijk is en dichtbij, gecombineerd met sterke, zorgzame buurten. Zorgzame buurten zijn gemeenschappen waar inwoners, vrijwilligers, zorgprofessionals en woningcorporatie samenwerken aan een veilige, prettige woonomgeving waar mensen naar elkaar omzien. We willen verdere uitbreiding van het aantal zorgzame buurten in Etten-Leur. We blijven investeren in preventie, ondersteuning van mantelzorgers en het versterken van informele netwerken, zonder professionele zorg uit het oog te verliezen. In onze buurthuizen en andere maatschappelijke accommodaties kan veel worden georganiseerd gericht op ontmoeting in buurten en wijken. We vinden het belangrijk dat er in elke wijk minimaal één ontmoetingsplek is. Hierbij verwachten van het college specifieke aandacht voor het openhouden van (maatschappelijke) voorzieningen tijdens vakantieperiodes.

Senioren zijn zeer belangrijk voor onze gemeenschap, zij verrichten veel vrijwilligerswerk en vormen daarmee het cement van onze samenleving. Onze senioren verdienen extra aandacht binnen het inclusieve beleid. We willen hen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig, veilig en prettig te wonen in hun eigen wijk. Daarvoor hebben zij passende woonvormen en ondersteuning nodig. We willen doorstroming voor senioren die kleiner willen gaan wonen faciliteren en premantelzorg- en mantelzorgwoningen stimuleren zodat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Zie hiervoor ook het programma ‘Wonen en verplaatsen’.

Bijzondere aandacht vragen mensen die verward of onbegrepen gedrag vertonen. Het gaat om kwetsbare mensen in de wijken die soms hulp nodig hebben om volwaardig aan de maatschappij te kunnen deelnemen. We bevorderen de zorg en ondersteuning van personen met verward of onbegrepen gedrag en hebben hierbij ook aandacht voor de omgeving van deze mensen.

Betaalbaarheid zorgstelsels

Het op orde houden van onze kerntaken, zoals jeugdzorg en Wmo, blijft een duidelijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Deze taken voeren wij uit in opdracht van de rijksoverheid. Hierbij zijn we afhankelijk hun financiering. We willen deze stelsels betaalbaar en uitvoerbaar houden, zonder grote bezuinigingen die de toegankelijkheid of kwaliteit van zorg aantasten. Hierbij wordt zo veel als mogelijk ingezet op vroegtijdige begeleiding of lichte zorg en daarmee op het voorkomen van langdurige en daarmee duurdere trajecten in de toekomst. Uit onderzoek blijkt dat we het nu goed doen, maar we moeten ook aan de slag met de voorgenomen maatregelen die al gepland zijn. De betaalbaarheid van deze vormen van zorg vraagt om blijvende aandacht voor samenwerking, slimme keuzes en zorgvuldige afwegingen bij nieuwe ontwikkelingen.

Begeleiding naar (vrijwilligers-) werk

Op het gebied van werk en inkomen staat bestaanszekerheid onder druk. Begeleiding naar werk staat voorop, zodat mensen voor zichzelf kunnen zorgen. Waar mogelijk wordt de begeleiding naar werk geïntensiveerd en meer op maat aangeboden, zodat mensen duurzaam kunnen participeren op de arbeidsmarkt. We werken hierbij samen met het Werkplein Hart van West-Brabant, het Werkgeversservicepunt en het onderwijs. Met het Werkplein maken we concrete afspraken om het aantal mensen met een uitkering over 4 jaar naar beneden te brengen en meer mensen geactiveerd te hebben naar bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

Vangnet voor hen die dit nodig hebben

In Etten-Leur zorgen we voor passende en goed bereikbare minimaregelingen voor de mensen die dat nodig hebben. Dit doen we aan de hand van de uitvoeringsplannen armoedebeleid en het armoedepact. We brengen in beeld hoeveel kinderen op dit moment opgroeien in gezinnen met een minimuminkomen. Op basis van deze inventarisatie maken we een plan om deze kinderen te ondersteunen met extra financieel middelen zodat zij deel kunnen nemen aan sport, cultuur en andere voorzieningen. We willen meer bekendheid voor regelingen op dit gebied en het gebruik van het sport- en cultuurfonds versterken. Ons streven is erop gericht dat aan het eind van de raadsperiode geen kinderen onder de 18 jaar opgroeien in armoede. We brengen in beeld wat dit van ons als gemeente samen met partners vraagt. Aan de hand van het uitvoeringsplan schuldhulpverlening werken we aan de toegankelijkheid en kwaliteit van schuldhulpverlening.

Zorg voor onze jeugd

We willen dat jongeren opgroeien in een veilige en gezonde omgeving, met passend onderwijs zo dicht mogelijk bij huis en tijdige ondersteuning waar nodig. De inzet hierbij richt zich op vroegsignalering en preventie, zodat zwaardere zorg waar mogelijk wordt voorkomen.

De invloed van sociale media op jongeren is groot. We willen hier de komende periode aandacht hiervoor, ook met partners zoals de GGD. Jongeren vragen daarnaast expliciet om plekken om over mentale gezondheid te praten en hiervoor laagdrempelige inloopmogelijkheden te hebben. Denk aan zogenaamde ‘Mental Health Hubs’, bijvoorbeeld op scholen of bij jongerenwerk, waar leerlingen terecht kunnen en aan de inzet van ervaringsdeskundigen.

Voor de jeugdzorg zijn normaliseren en preventie leidend met als doel om het aantal jeugdigen in de jeugdzorg te verminderen. Daarnaast voeren we de afspraken uit om de gesloten jeugdhulp aan het eind van deze raadsperiode volledig af te bouwen.

Activiteiten voor jongeren

De komende 4 jaar blijven we investeren in activiteiten en evenementen die ook door jongeren onder 18 jaar te bezoeken zijn. We hebben voor 2026 een evenementenbudget specifiek voor jongeren, maar willen dit budget structureel maken. Wij verwachten daarom dat het college ook voor de komende jaren met voorstellen komt. We willen dat jongeren actief worden betrokken en meedenken over een jongerenvisie als onderdeel van ons integrale beleid en de inzet van het jongerenbudget. Zodat hiermee op een juiste wijze wordt aangesloten op de behoeftes en wensen van jongeren. Ook verwachten wij dat het college onderzoekt en met voorstellen komt hoe de groep 16+ jaar activiteiten kan bezoeken en actief inzet op het uitvoeren van deze voorstellen. Ook handhaven we het jongerencentrum en bezien de huisvesting van dit centrum in relatie tot de ontwikkeling van het Wipakkerterrein.

Sociaal, leefbaar en klaar voor de toekomst

Preventie, gelijke kansen en positieve gezondheid vragen om blijvende investeringen. De raad kiest ervoor om sociaal beleid, sport en cultuur te beschermen en te versterken, omdat deze van grote waarde zijn voor de leefbaarheid en verbondenheid in Etten-Leur. Met dit beleid sluiten we aan bij de ontwikkeling van Brede Welvaart en houden we onze gemeente sociaal, leefbaar en klaar voor de toekomst.

Hoe volgen we de ontwikkeling?

Onderwijs en Jeugd

- Het aantal jongeren vanaf 12 tot 23 jaar, dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.

Score Etten-Leur 2024: 1,8% (vergelijkbare gemeenten: 2,0%)
Score Etten-Leur 2023: 2,7% (vergelijkbare gemeenten: 2,0%)
https://www.waarstaatjegemeente.nl/sociaal/onderwijs

Jeugdzorg en Wmo

- Tevredenheid inwoners over contacten met Wmo-loket.

Score Etten-Leur 2025: 7.9

- Tevredenheid inwoners over contacten met CJG;

Score Etten-Leur 2025: 8,8
(bron: eigen klanttevredenheidsonderzoeken Wmo en Jeugdzorg)

- Het aantal unieke inwoners met een Wmo-voorziening

Score Etten-Leur 1e halfjaar 2025: 3.675
Score Etten-Leur 1e halfjaar 2024: 3.645
(bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/gemeentelijke-monitor-sociaal-domein/wmo)

- Percentage jongeren (tot 18 jaar) met jeugdhulp

Score Etten-Leur 2025: 12,5% (vergelijkbare gemeenten: 11,7%)
(bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/jeugd-en-jeugdhulpverlening)

Zorg en welzijn

- Tevredenheid aanbod welzijnsvoorzieningen in de nabije omgeving

Score Etten-Leur 2025: 87% (zeer) tevreden (vergelijkbare gemeenten: 45%)

- Waardering inspanning gemeente om inwoners te laten meedoen en meetellen

Score Etten-Leur 2025: 6,31 (vergelijkbare gemeenten: 6,34)
(bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/burgerpeiling)

Werk en inkomen

- Het aantal minderjarige kinderen (jonger dan 18 jaar) in huishouden met langdurig laag inkomen (aantal x 1.000)

Score Etten-Leur 2023: 0,1 (scores 2019 t/m 2022: 0,2)
(*bron: waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/onderwijs?scrollid=3368)*

Cultuur, sport en recreatie

- Tevredenheid aanbod sportvoorzieningen in de nabij omgeving

Score Etten-Leur 2025: 66% (zeer) tevreden (vergelijkbare gemeenten: 65%)

- Tevredenheid aanbod culturele voorzieningen in de nabije omgeving

Score Etten-Leur 2025: 52% (zeer) tevreden (vergelijkbare gemeenten: 53%)
(bron: https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/burgerpeiling)

3. Wonen en verplaatsen in Etten-Leur

Wat houden we vast?

Wij werken aan een groen, levendig en veilig Etten-Leur, waarin het prettig wonen, verblijven en bewegen is. De raad houdt vast aan de ingezette koers om wijken en buurten toekomstbestendig in te richten, met aandacht voor mensen van alle leeftijden en achtergronden. We blijven bouwen aan een gemeente waar voorzieningen dichtbij zijn en waar ruimte is voor ontmoeting, beweging en kwaliteit van leven.

We zetten de woningbouw op Haansberg voort. Dit plan zorgt voor de verdere groei en vernieuwing van Etten-Leur. We houden vast aan onze ambities op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid, infrastructuur en duurzaamheid. Dat geldt ook voor kleinere plannen in binnenstedelijk gebied. Groei en ontwikkeling gaan voor ons samen met zorg voor een gezonde leefomgeving en met heldere keuzes over ruimtegebruik. De omgevingsvisie is hierbij het uitgangspunt.

Werk in uitvoering

Mobiliteit en bereikbaarheid

- Onderzoek spoortunnel en randweg oost;
- Onderzoek randweg noord;
- Pilot autoluwe markt;
- Uitvoering Meerjaren Uitvoeringsprogramma Mobiliteit.
- Gebiedsontwikkeling en ruimtelijke inrichting
- Gebiedsontwikkeling Haansberg (met onder andere circa 1500 woningen zuidzijde, extra woningen noordelijk deel);
- Gebiedsontwikkeling Lage Vaartkant ((westzijde) met onder andere circa 280 woningen);
- Herontwikkeling Centrumplan (met onder andere circa 200 woningen);
- Plan voorziening verhardingen;
- Kaders inrichting toegankelijke openbare ruimte.

Wonen en maatschappelijke opgaven

- Huisvesting arbeidsmigranten/asielzoekers /spoedzoekers/doorstromers;
- Uitvoeringsprogramma Woonzorgvisie

Goede en betaalbare huisvesting blijft een kernwaarde. We blijven sturen op een evenwichtige woningbouwprogrammering, met voldoende ruimte voor starters, gezinnen en ouderen en een verdeling van 30-40-30 (betaalbaar-middelduur-duur). Voor starters continueren we de starterslening. Bij de woningbouwprogrammering hanteren we een mix van woningtypen en prijsklassen, zodat doorstroming op de woningmarkt mogelijk blijft. Aandacht voor lokale binding bij woningtoewijzing is daarbij uitgangspunt.

In de inrichting van de openbare ruimte blijven we kiezen voor kwaliteit. We investeren in goed onderhoud van groen, wegen en straten en zoeken een balans tussen verzorgd straatbeeld en ruimte voor biodiversiteit. Buitenruimtes moeten uitnodigen tot ontmoeting en beweging en voor iedereen veilig en toegankelijk zijn, met aandacht voor schaduw, positieve gezondheid en schone lucht.

Ook op het gebied van mobiliteit en veiligheid houden we vast aan de ingezette lijn. We werken aan een veilige en vlotte verkeersafwikkeling, met meer ruimte voor lopen en fietsen en minder afhankelijkheid van de auto. Het STOMP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility-as-a-Service en Privéauto) is uitgangspunt. Tegelijk blijven we investeren in bereikbaarheid via randwegen, een tunnel en een toekomstbestendige infrastructuur. Verkeersveiligheid en sociale veiligheid in wijken blijven daarbij onverminderd belangrijk.

Waar zetten we de komende raadsperiode op in?

Landelijk is geconstateerd dat er meer regie op de huisvesting nodig is om de grote opgaven op te kunnen pakken. De samenwerking tussen overheden moet beter en afspraken minder vrijblijvend. Hiervoor zijn meer instrumenten om te kunnen sturen op aantallen, betaalbaarheid en locaties noodzakelijk. Om dit te kunnen regelen is de 'Wet versterking regie op de volkshuisvesting' in voorbereiding. Een regionaal Afsprakenkader vormt voor gemeenten de basis om regionale en lokale afspraken te maken met woningcorporaties, verhuurders, zorgaanbieders, zorgkantoren en zorgverzekeraars over de huisvesting, zorg- en ondersteuning van aandachtsgroepen en ouderen. Het Afsprakenkader vormt met de woonzorgvisie 2024-2029 met als titel 'Trotser op Etten-Leur', de basis voor het gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma dat we, samen met een verplichte huisvestingsverordening, moeten vaststellen. De wet is 3 juli 2025 aangenomen door de Tweede Kamer ligt momenteel ter behandeling voor in de Eerste Kamer. Zodra deze wet van kracht wordt, moet het college hierop actief inspelen in samenwerking met de gemeenten in de Stedelijke Regio Breda-Tilburg, woningcorporaties, verhuurders, zorgaanbieders, zorgkantoren en zorgverzekeraars.

Inzet op bouwen van woningen

De groeiende vraag naar passende en betaalbare woningen vraagt de komende jaren om keuzes. In de komende 4 jaar willen we minimaal 1500 nieuwe woningen realiseren. Omdat de beschikbare ruimte is begrensd is, terwijl de behoefte divers is, is op locaties waar dit passend is binnen Etten-Leur hoogbouw zeker een optie. Als raad staan we voor de opgave om richting te geven aan ambitieuze woningbouw die past bij Etten-Leur. We hebben aandacht voor levensloopbestendige woningen, innovatieve woonvormen zoals bijvoorbeeld een knarrenhof, tiny houses, friendswoningen, woningen splitsen en woningen voor jongeren zoals gerealiseerd in de Rock, en het beter benutten van de bestaande woningvoorraad. We kijken hiervoor ook naar het buitengebied. Graag zien we uitvoering van de eerder aangenomen moties ten aanzien van herbestemming agrarische bebouwing voor onder meer kleinschalige MKB-bedrijven die passen bij de vrijgekomen locatie, onderzoek naar nieuwe woonvormen en verruiming van de sloopregeling. Daarbij is de aansluiting van nieuwe woningen op het energienetwerk (netcongestie) nog een serieuze uitdaging. Dit geldt ook voor bedrijven: zie ook "Duurzaam denken en doen'.

Verdeling prijsklassen woningen

Daarbij is het nodig om prioriteiten te stellen en vast te houden aan een evenwichtige verdeling tussen sociale huur en betaalbare, en middeldure en dure koopwoningen. Uitgangspunt blijft de verdeling 30-40-30 (betaalbaar, middelduur, duur). Deze verdeling moet waar mogelijk bij elke planontwikkeling afzonderlijk, maar moet minimaal gehaald worden voor Etten-Leur als geheel. Voor starters bereiden we de starterslening waar nodig uit. We willen speciale aandacht voor mogelijkheden om doorstroming te stimuleren. In afstemming met Alwel stimuleren we ouderen door middel van doorstroomregelingen actief om naar kleinere woningen, geschikt voor (zwaardere) zorg, te verhuizen. Zo houden we doorstroming betaalbaar en ontstaat er ruimte voor starters en gezinnen. De komende raadsperiode willen we 20% meer doorstroming van ouderen naar voor hen geschikte woningen en dat de kansen voor jongeren op de woningmarkt aanzienlijk worden vergroot. Aandacht voor lokale binding bij woningtoewijzing blijft uitgangspunt en wordt door de gemeente actief toegepast bij de verdeling van woonruimte. Op grond van de Huisvestingswet 2014 stelt de gemeenteraad in de huisvestingsverordening regels vast om te sturen op de verdeling van woonruimte en de samenstelling van de woningvoorraad. Deze regels worden ingezet om schaarste aan woonruimte rechtvaardig te verdelen en de leefbaarheid te waarborgen.
Bij de toewijzing van schaarse goedkope woningen past de gemeente een voorrangsregeling toe voor woningzoekenden met een aantoonbare sociale en/of economische binding met de gemeente. Hierbij maken we gebruik van de maximale wettelijke ruimte, waarbij tot 50% van deze woningen met voorrang aan deze doelgroep wordt toegewezen, conform de nadere uitwerking in de huisvestingsverordening.

Kwaliteit openbare ruimte

De kwaliteit van wijken en buurten staat onder druk door veranderingen in gebruik en inrichting van de openbare ruimte. De energietransitie en andere ingrepen leiden tot meer werkzaamheden in straten en trottoirs. Dat vraagt duidelijke uitgangspunten voor kwaliteit, toegankelijkheid en veiligheid, zodat de leefomgeving ook tijdens en na deze veranderingen veilig en aantrekkelijk blijft voor bewoners.

Gebiedsontwikkelingen

Gebiedsontwikkelingen vragen ook om samenhangende keuzes. Dat geldt ook voor het stationsgebied en de ontwikkeling van Haansberg als stationslocatie, waarin ook de verbinding met het centrum wordt meegenomen. We zien voor Haansberg graag een integrale uitwerking waarbij expliciet gekeken wordt naar mogelijke sportvoorzieningen en goede bereikbare /verkeersveilige openbare voorzieningen (winkels, scholen). Daarnaast willen we een integrale visie voor de ontwikkeling van het stationsgebied en voor Etten-Leur Noord.

Acties 2026-2030 uitgelicht
Wonen en verplaatsen

Woningbouw
- Minimaal 1500 nieuwe woningen in de komende raadsperiode

Verdeling prijsklassen woningen
- Doorstroming ouderen stimuleren

Gebiedsontwikkelingen
- Integrale visies en uitwerking Haansberg en stationsgebied

Mobiliteit
- Inzet op cofinanciering voor en besluit over randwegen en tunnel

Veiligheid in verkeer en wijken
- 30 km per uur is uitgangspunt in de wijken
- Uniforme regels voor rotondes

Mobiliteit

Op het gebied van mobiliteit staan we voor de uitdaging om de omslag naar duurzame en actieve vervoersvormen verder te begeleiden. De vastgestelde mobiliteitsvisie is uitgangspunt. We gaan voor een verkeersnetwerk dat toekomstbestendig is, waarin ruimte is voor deelmobiliteit, mobiliteitshubs en elektrisch vervoer. Bereikbaarheid en doorstroming van elk verkeer blijft belangrijk, zowel binnen de kernen als aan de randen van de gemeente. We werken aan een veilige en vlotte verkeersafwikkeling, waarbij alle vormen van vervoer hun plek behouden. Daarbij bieden we meer ruimte aan voetgangers en fietsers, zonder de bereikbaarheid voor automobilisten uit het oog te verliezen. Het STOMP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility-as-a-Service en Privéauto) hanteren we zoals opgenomen in de Mobiliteitsvisie, als uitgangspunt maar het moet, op basis van evaluaties, mogelijk zijn hiervan af te wijken wanneer de praktijk daar om vraagt. Om wandelen en fietsen aantrekkelijker te maken zetten we in op een aantrekkelijke openbare ruimte en goede veilige wandel- en fietspaden. Randwegen kunnen ervoor zorgen dat zwaar (vracht)verkeer uit onze wijken wordt geweerd. We nemen deze raadsperiode een besluit over het realiseren van de Oostelijke randweg en spoortunnel. Ook worden verdere voorbereidingen ter hand genomen om de Noordelijke randweg aan te leggen. We zetten actief in op het verkrijgen van subsidies om zo de noodzakelijke cofinanciering hiervoor te verwerven.

Veiligheid in verkeer en wijken

Veiligheid vraagt blijvende aandacht. Zowel verkeersveiligheid als het veiligheidsgevoel in wijken en buurten spelen een rol in hoe inwoners hun leefomgeving ervaren. We zetten in op preventie en een geschikte inrichting van de openbare ruimte, zodat inwoners zich veilig en thuis voelen in Etten-Leur, nu en in de toekomst. Ten aanzien van verkeersveiligheid betekent dit er uniforme verkeersregels in de hele gemeente gaan gelden voor rotondes en dat we in de wijken uitgaan van een maximumsnelheid van 30 km en het zo veel mogelijk uniformeren van snelheid remmende maatregelen. Voor de ontsluitingswegen blijft het regime gelden van 50 km. Tot slot willen we onveilige verkeerssituaties en oversteken aanpakken.

Hoe volgen we de ontwikkeling?

Mobiliteit

- Etten-Leur als Fietsstad

Score Etten-Leur 2024: 3,6 (op 5-puntschaal)
Score Etten-Leur 2022: 3,6 (op 5-puntschaal)

Kwaliteit leefomgeving

- Waardering buurt als woon- en leefomgeving

Score Etten-Leur 2025: 7,82 (gemiddeld Nederland: 7,79)
Score Etten-Leur 2023: 7,79 (gemiddeld Nederland: 8,04)

- Fysieke leefomgevingskwaliteit' (als onderdeel van staat openbare ruimte)

Score Etten-Leur 2025: 6,34 (vergelijkbare gemeenten: 6,13)
(bron: waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/burgerpeiling)

Wonen

- De groei van de woningvoorraad ten opzichte van vorig jaar

Score Etten-Leur 2025: 1,2% (gemiddeld Nederland 0,9%).
Score Etten-Leur 2024 resp 1,8% (gemiddeld Nederland: 1,0%)

- De voorraad aan sociale huurwoningen ten opzichte van het totaal aantal woningen (in aantal en percentage)

Etten-Leur 2025: 5.700 (totaal aantal woningen is 20.354 in 2025) is 28,0%

(bron: waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/bouwen-en-wonen)
(bron: waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/lokale-monitor-wonen)

4. Economie en werken in Etten-Leur

Wat houden we vast?

Samen met ondernemers, inwoners en partners blijven we bouwen aan een gezonde en toekomstgerichte economie in Etten-Leur. Een economie die kansen biedt voor iedereen, waarin werken loont en waarin ondernemerschap ruimte krijgt. We houden vast aan het uitgangspunt dat een sterk ondernemersklimaat en aantrekkelijke werkgelegenheid onmisbaar zijn voor een vitale gemeente, ook voor mensen met een aandoening of een afstand tot de arbeidsmarkt. Werk is meer dan inkomen; het is een manier om mee te doen en erbij te horen.

We zetten de koers voort richting een duurzame en circulaire economie, met het gezamenlijke doel om in 2050 volledig circulair te zijn. Als gemeente nemen we daarin zelf verantwoordelijkheid en geven we het goede voorbeeld. We stimuleren ondernemers om te vernieuwen, te verduurzamen en samen te werken, en we kijken daarbij nadrukkelijk naar kwaliteit, toegevoegde waarde en maatschappelijke impact. Zie voor circulaire economie het programma ‘Duurzaam denken en doen in Etten-Leur'.

We blijven investeren in een sterk vestigingsklimaat met vitale bedrijventerreinen en ruimte voor ondernemerschap. Werklocaties zien we niet alleen als plekken om te werken, maar als onderdeel van onze gemeenschap. Ze bieden ruimte voor innovatie, ontmoeting en samenwerking met onderwijs, cultuur en welzijn. Bedrijventerrein Vosdonk en andere werklocaties blijven daarbij belangrijk voor de economische kracht van Etten-Leur.

Werk in uitvoering

Arbeidsmarkt en werkgelegenheid
- Human Capital Agenda;
- Uitvoering project Werk aan Onderwijs;
- Regionaal actieplan West-Brabant;

Centrum, recreatie en toerisme
- Centrumvisie en uitvoeringsprogramma Centrumvisie;
- Verdere impuls t.b.v. vrijetijdseconomie/ recreatie en bruisende stad;
- Het verhaal van Etten-Leur.

Ondernemersrelaties- en netwerken
- Versterken lokaal ondernemerschap;
- Verbindingen realiseren door accountmanagement
- Dienstverlening ondernemers in samenwerking met Start to Grow en het Ondernemersklankbord;
- Onderzoek naar oprichten Bedrijven Investerings Zone (BIZ) of Ondernemersfonds.

Wijkeconomie: levendige wijken, sterke lokale economie
- Onderzoeken kansen wijkeconomie.

Werklocaties
- Duurzame en toekomstige bedrijventerreinen;
- Regionaal actieplan West-Brabant;
- Uitgifte en start realisatie Vosdonk Noord;
- Uitvoeringsprogramma rapport Toekomstbestendig Vosdonk;
- Uitvoering project Grote Oogst (zie thema Duurzaamheid).

Het centrum van Etten-Leur ontwikkelen we verder als een bruisende plek van beleving en ontmoeting. We houden vast aan een levendig en aantrekkelijk centrum met een onderscheidend en lokaal winkelaanbod, passende horeca en ruimte voor evenementen.

Vergroening, goede bereikbaarheid en aandacht voor verblijfskwaliteit en levendigheid blijven leidend bij de afwerking en doorontwikkeling van de winkelgebieden Kerkwerve en Etten-Leur Noord waar we het gratis parkeren continueren. Door samen te werken met ondernemersorganisaties, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners versterken we de lokale economie, de wijkeconomie en de balans tussen werken en wonen. Zo investeren we in een levendig Etten-Leur waar economie, wonen en welzijn met elkaar verbonden zijn.

Waar zetten we de komende raadsperiode op in?

We willen onze positie behouden en blijven vernieuwen. Dat vraagt om heldere keuzes over welke bedrijvigheid past bij Etten-Leur en hoe we onze ruimte, energie en voorzieningen slim en zorgvuldig inzetten. Economische groei draait steeds meer om kwaliteit en toegevoegde waarde, en minder om aantallen banen alleen. Bij afwegingen die we moeten maken, kijken we naar welvaart in brede zin: het gaat niet alleen om materiële welvaart (inkomen) maar ook om gezondheid, milieu, veiligheid, onderwijs en sociale samenhang. Het gaat niet alleen om "hier en nu" maar ook om de effecten op later.

Arbeidsmarkt

Een belangrijke opgave ligt bij de arbeidsmarkt. De krapte vraagt om een verdere versterking van de verbinding tussen onderwijs en ondernemers. We zetten in op een toekomstbestendige arbeidsmarkt met aandacht voor vakmanschap, techniek en ondernemerschap. We willen talent binden aan Etten-Leur, waarbij economisch beleid en woonbeleid hand in hand gaan. Jongeren en vakmensen moeten hier niet alleen kunnen leren en werken, maar ook een toekomst kunnen opbouwen. In samenwerking met ondernemers, onderwijs, Werkplein, Werkcentrum West-Brabant en gemeente zetten we een programma op om de instroom van (jonge) talenten zeker ook vanuit het MBO te bevorderen. Daarbij is het bieden van werkervaringsplaatsen voor statushouders en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt belangrijk. We streven naar een fysieke locatie van het Werkcentrum West-Brabant in Etten-Leur.

Toerisme en recreatie

Toerisme en recreatie vragen om gerichte keuzes. We willen de centra van Etten en Leur verder laten uitgroeien tot een plek waar inwoners en bezoekers graag verblijven. Dat vraagt om aandacht voor de afwerking van het winkelcentrum, het tegengaan van leegstand, het versterken van een lokaal en onderscheidend aanbod en het promoten van de beleefroute. Dit doen we samen met ondernemers door het ontwikkelen en uitvoeren van een gezamenlijke marketingstrategie die duidelijk maakt dat je in Etten-Leur moet zijn en er terug moet blijven komen. We willen de kop van de Markt opnieuw inrichten en het Raadhuisplein vergroenen, waarbij de verblijfskwaliteit vergroot is, meer ruimte gemaakt is voor terrassen en evenementen en de verkeersveiligheid voor alle verkeersdeelnemers gewaarborgd is.

Toerisme zien we groeien door het verder vertellen van het verhaal van Etten-Leur, de verbinding met de initiatieven rond Van Gogh en door te investeren in fiets- en wandelroutes, te zorgen voor ons erfgoed en monumenten en goede voorzieningen. Ook het benutten en verder ontwikkelen van de mogelijkheden met bijbehorende voorzieningen van ons gevarieerde buitengebied met twee Baroniepoorten biedt kansen voor een verdere ontwikkeling van het toerisme. Verder wordt voor de komende periode een nieuw uitvoeringsplan Toerisme 2026-2030 opgesteld in afstemming met de recreatieondernemers, musea en horeca.

Levendige centra

We zetten de Centrumvisie voort. We willen lokale ondernemers aanmoedigen te investeren in (nieuwe) passende winkelconcepten. De gemeente stelt daarbij dat de bereikbaarheid en parkeervoorzieningen van winkelgebieden voldoende zijn. Over 4 jaar heeft het winkelcentrum een renovatie ondergaan. Er zijn

200 woningen toegevoegd en de verblijfskwaliteit is vergroot. Dit vertaalt zich naar meer winkelbezoeken en minimale frictieleegstand van winkels. Tijdens de werkzaamheden vragen we de ontwikkelaar om in goed overleg te blijven met de ondernemers en te kijken wat zij nodig hebben om goed te kunnen ondernemen.

We stellen een integrale visie op voor Etten-Leur Noord (van het Van Bergenplein, via de kop van de haven tot aan de Westpolderplas en de Leurse Haven) op. Deze visie levert één toekomstbeeld dat wonen, recreatie, economie en leefkwaliteit verbindt. Op basis van deze visie stellen we concrete deelplannen met uitvoeringsgerichte acties op. Hierbij geldt wel dat er specifieke aandacht en prioriteit wordt toegekend aan het Van Bergenplein, de haven en Westpolderplas, zodat in de aankomende raadsperiode daadwerkelijk acties en werkzaamheden worden gestart en afgerond.

Toekomstbestendige agrarische sector en buitengebied

De ontwikkelingen in de agrarische sector vragen onze aandacht. Ons buitengebied kent een sterke verwevenheid van functies te weten land- en tuinbouw, veeteelt, wonen, natuur, landschap, waterbeheer, recreatie en toerisme. Mede vanwege deze verwevenheid vinden we een duurzame ontwikkeling van al deze functies belangrijk. Geen afwenteling van milieuproblemen en een goede balans tussen natuur en milieu, economie en de mens. In deze raadsperiode actualiseren we daarom onder meer het onderdeel over het buitengebied in het omgevingsplan.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

De transitie naar toekomstbestendige bedrijventerreinen vraagt om langjarige samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren. We blijven investeren in herstructurering, zoals ook bij het voormalig Fri-Jado terrein gedaan is. Wanneer zich kansen voordoen voor het voeren van een actief grondbeleid op de bedrijventerreinen benutten we deze. Het vernieuwen van oude en leegstaande bedrijfsgebouwen stimuleren we. De gemeente is bereid te investeren in herontwikkeling van bedrijfslocaties en daarbij ook in duurzame energieoplossingen (zoals collectief laadplein, opwekfaciliteiten, batterij opslag). Hierdoor voorkomen we leegstand en bieden we ruimte voor doorgroei van bedrijven. We sturen op duurzame bereikbaarheid, energiebesparing, circulariteit en een veilige werkomgeving. Dit vraagt om concrete en haalbare stappen binnen deze bestuursperiode. Voor bedrijventerrein Vosdonk volgen we de recent vastgestelde visie.

Wijkeconomie

Tot slot zien we kansen in de wijkeconomie. We willen op een integrale wijze verkennen hoe lokale MKB-bedrijvigheid in wijken kan bijdragen aan leefbaarheid, ontmoeting en veerkracht. Bestaande regels en procedures willen we zonodig aanpassen om dit mogelijk te maken. We willen de mogelijkheden voor een regelarme zone voor jonge ondernemers in beeld brengen. Gebiedsontwikkelingen, zoals Haansberg, bieden mogelijkheden voor functiemenging, kleinschalige werkplekken en voorzieningen dichtbij huis. We willen ruimte geven aan initiatieven op dit gebied en tegelijkertijd de samenhang en kwaliteit bewaken.

Acties 2026-2030 uitgelicht
Economie en werk

Arbeidsmarkt
- Fysieke locatie Werkcentrum West-Brabant in Etten-Leur
- Programma bevordering instroom MBO-leerlingen op de arbeidsmarkt

Toerisme en recreatie
- Kop van de markt opnieuw inrichten
- Opstellen uitvoeringsplan Toerisme 2026-2030

Levendige centra
- Renovatie winkelcentrum (incl. 200 woningen)
- Integrale visie Etten-Leur Noord en uitwerking in concrete deelplannen

Agrarische sector en buitengebied
- Actualiseren onderdeel buitengebied omgevingsplan

Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Gemeente voert actief grondbeleid

Wijkeconomie
- Verkennen van mogelijkheden voor MKB-bedrijvigheid in wijken en het buitengebied
- Mogelijkheden regelarme zone voor jonge ondernemers onderzoeken

Met dit programma kiest de raad voor een economie die verbindt, vernieuwt en versterkt. We geven richting, bieden ruimte en investeren in een levendig en ondernemend Etten-Leur, nu en in de toekomst.

Hoe volgen we de ontwikkeling?

Arbeidsmarkt en werkgelegenheid

- Vestigingen per 10.000 inwoners
  Score Etten-Leur 2026: 1273 vestigingen (Regio West-Noord-Brabant 1390 vestigingen)
- Groei vestigingen per 10.000 inwoners
  Score Etten-Leur 2026: 2,2 (Regio West-Noord-Brabant 1,4)
- Ontwikkelingen Starters en Stoppers
  Score Etten-Leur 2025: Starters 126, Stoppers 116, Score +10 (Score Moerdijk: Starters 111, Stoppers 127, Score -16)

(De gemeente Moerdijk werkt vanuit de De6 met dezelfde dienstverlener Ondernemersklankbord)
Bron: KVK Regiotool

Centrum, recreatie en toerisme

- Leegstand
  Score centrum Etten-Leur 2026: 5,5% (Centrum Oosterhout 2026: 15,9%)
  Score centrum Etten-Leur 2024: 8%. (Centrum Oosterhout 2024: 16,4%.)

(De gemeente Oosterhout heeft een vergelijkbaar centrum qua grootte van gemeente en uitdagingen centrumgebied)
Bron: Dashboard - Ruimte voor werken en ondernemen - Etten-Leur

- Waardering aanbod Horeca
  Centrum Etten-Leur 2021: 8,0 (Benchmark 7,1)
- Waardering winkelaanbod
  Centrum Etten-Leur 2021: 7,8 (Benchmark 6,8)
- Waardering parkeren auto
  Centrum Etten-Leur 2021: 8,3 (Benchmark 7,1)

Bron: Koopstromenonderzoek
In 2026 vindt opnieuw het vijfjaarlijkse Koopstromenonderzoek plaats. Ter voorbereiding wordt bekeken of het wenselijk is om aanvullend een 0-meting voor de Etten-Leurse winkelgebieden te laten uitvoeren, zodat we trends en ontwikkelingen in de komende jaren nauwkeuriger kunnen volgen.

Werklocaties

- Innovatiescore (0 is een gemiddelde score)
  Score Etten-Leur 2026: 1.48 (Score Oosterhout 2.38, Score Roosendaal -0.03)
- Innovatieve bedrijventerreinen (2026)
  Score bedrijventerrein Vosdonk 2026: landelijk op plaats 10 en van regio West-Noord-Brabant het innovatiefste bedrijventerrein. (Moerdijk staat zowel regionaal als landelijk één plek onder Etten-Leur.)

Bron: Innovatiespotter

5. Duurzaam denken en doen in Etten-Leur

Wat houden we vast?

Wij houden vast aan duurzaam denken en doen als brede opdracht voor onze gemeente. Duurzaamheid gaat voor ons over het zorgvuldig omgaan met onze leefomgeving, onze economie en onze samenleving, nu en voor de generaties na ons. We blijven zoeken naar balans tussen wonen, werken, natuur en gezondheid, waarbij we oog houden voor wat inwoners en ondernemers vandaag nodig hebben én wat morgen mogelijk blijft.

We blijven werken aan een klimaatbestendige en groene gemeente, met aandacht voor biodiversiteit, circulair gebruik van grondstoffen en een gezonde leefomgeving. Natuurinclusief bouwen, hergebruik van materialen en slimme keuzes in de openbare ruimte blijven vaste onderdelen van onze afwegingen. We onderzoeken de mogelijkheid van een Circulair Ambachtscentrum.

We bouwen verder op samenwerking als kern van onze aanpak. Samen met inwoners, ondernemers, regiogemeenten en partners zoals woningcorporaties, het waterschap en netbeheerders werken we aan oplossingen die passen bij Etten-Leur. Initiatieven uit de samenleving krijgen ruimte en ondersteuning, zodat iedereen kan bijdragen aan een duurzame leefomgeving, ongeacht inkomen of woonsituatie.

Daarbij blijven we realistisch. We vinden het belangrijk dat verduurzaming haalbaar en betaalbaar is, en dat inwoners en ondernemers weten welke ondersteuning en subsidies beschikbaar zijn. We kiezen voor duidelijke doelen en een manier van werken die uitnodigt tot meedoen en vooruitkijken.

Werk in uitvoering

Energie- en warmtetransitie

- Begeleiden verzwaren en uitbreiden elektriciteitsnet door netbeheerder;
- Regionale Energie Strategie (RES);
- Transitievisie warmte (TVW);
- Onderzoek mogelijkheden warmtenet vanuit Moerdijk;
- Warmteprogramma Etten-Leur (opvolging van de TVW);
- Gelijktijdig verduurzamen koop- en huurwoningen;
- Onderzoek mogelijkheden Energiehuis (verplicht vanuit Europese Richtlijn). Heeft relatie met ’t Groene Hoekske;
- Project Grote Oogst in samenwerking met bedrijven, provincie, VNO-NCW op industrieterrein Vosdonk.

Klimaatadaptatie

- Aansluiting Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB);
- Klimaatadaptatie beleid en uitvoering.

Circulaire economie

- Uitvoering Beleid Circulaire economie 2025-2030;
- Onderzoek haalbaarheid circulair ambachtscentrum;
- 't Groene hoekske als duurzame hotspot;
- Het Grondstoffenbeleidsplan 2026-2030.

Milieu

- Forse intensivering toezicht en handhaving bij indirecte lozingen in samenwerking met de omgevingsdienst (OMWB).
- Opstellen omgevingsplan en integratie van milieuthema’s;
- Uitvoering Schone Lucht Akkoord (SLA);
- Verlenging Soortenmanagementplan (SMP) ter bescherming van gebouw bewonende diersoorten;
- CO2 prestatieladder;
- Geluidsbeleid en uitvoering: basisgeluidemissies (BGE) wegverkeerslawaai en zonebeheer van bedrijventerrein Vosdonk.

Waar zetten we de komende raadsperiode op in?

We gaan door op de ingeslagen weg om Etten-Leur verder te verduurzamen, maar zien dat tempo, betaalbaarheid en draagvlak niet vanzelfsprekend samen oplopen. Als raad staan we voor de uitdaging om ambities te formuleren die richting geven én uitvoerbaar zijn, met ruimte voor innovatie en maatwerk. Wij willen als gemeente in 2050 volledig circulair zijn. We zetten in op vergroening door de ambities in het vastgestelde groenplan uit te voeren, het tegengaan van verstening en vergroten van de biodiversiteit. Dit draagt bij aan zowel gezondheid als aan leefbare wijken en een vitaal buitengebied.

Verduurzaming woningen

Een belangrijke opgave ligt in het verder verduurzamen van wijken en woningen, met behoud van betaalbaarheid en aandacht voor natuur en leefkwaliteit. Dat geldt voor nieuwe wijken maar ook voor de bestaande woningvoorraad. We willen dat zowel huurders als huiseigenaren kunnen meedoen, en dat verduurzaming en hergebruik de norm wordt. Als eigenaar van maatschappelijk vastgoed heeft de gemeente een voorbeeldfunctie bij het verduurzamen van dit vastgoed. We ondersteunen inwoners bij het isoleren en energiezuiniger maken van hun woningen. We zetten in op goede informatie en voorlichting hierover. Vroegtijdige samenwerking met maatschappelijke organisaties zoals bijvoorbeeld DuurSaam Etten-Leur, Repaircafé, IVN en St. Natuur- en MilieuEducatie (MEC) moet duurzaam denken en doen bij onze inwoners (en bedrijven) stimuleren. Uitgangspunt hierbij moet zijn dat de investeringen door onze inwoners gedragen moeten kunnen worden. Deze investeringen helpen niet alleen de impact op het klimaat omlaag te brengen, maar ook hun eigen energierekening te verlagen. Door ambities op te stellen, te vertalen naar actiepunten en daar uitvoering aan te geven, maken wij deze grote opgave realistisch en haalbaar. Bij nieuwe (woningbouw-)ontwikkelingen moet eerst de bestaande natuur in kaart gebracht te worden en van daaruit maken we bewuste keuzes wat behouden kan worden of wat gecompenseerd moet worden op andere plekken, zoals ook in de Omgevingsvisie is vastgelegd.

Acties 2026-2030 uitgelicht
Duurzaam denken en doen

Circulariteit en verduurzaming woningen en bedrijven
- Ondersteunen inwoners bij het isoleren en energiezuiniger maken van hun woningen met aandacht voor betaalbaarheid

Verduurzaming bedrijven
- Initiatieven stimuleren zoals Groen Gas Fabriek

Innovatie op bedrijventerreinen
- Stimuleren energiehubs en circulaire samenwerking tussen bedrijven

Van afval naar grondstof
- Optimaliseren huidige systeem afvalinzameling en de communicatie hierover
- Besluit over Circulair Ambachtscentrum

Een gezonde leefomgeving
- Uitwerken Kaderrichtlijn Water met Waterschap Brabantse Delta

Verduurzaming bedrijven

Verduurzaming geldt niet alleen voor inwoners, ook de bedrijven in Etten-Leur krijgen hiermee te maken. Wij zien ondernemers en bedrijven als partners in de verduurzaming en zij zijn de katalysator in de verduurzamingsopgave. Door samen te werken op dit gebied vergroten we het draagvlak hiervoor. In dit kader wijzen we op het onderzoek naar het inrichten van een Groen Gas fabriek op Vosdonk in samenwerking met ZLTO, veehouders, DuurSaam Etten-Leur en de gemeente.

Innovatie op bedrijventerreinen

Ook de energie- en grondstoffentransitie vraagt om sturing. We hebben te maken met beperkte ruimte op het elektriciteitsnet, nieuwe vormen van energieopwekking en de ontwikkeling van circulaire initiatieven.

Het samen met onder meer Enexis aanpakken van de netcongestie is een strategische randvoorwaarde voor het realiseren van onze ambities. Ook de repowering van de windparken Bollendonk en Zwartenberg vragen hierbij onze aandacht.

Samen met ondernemers willen we kijken hoe we omgaan met innovatie op bedrijventerreinen, zoals energiehubs en circulaire samenwerking. Daarin neemt de gemeente zelf ook initiatieven als kansen zich voordoen, zoals bij de aankoop van de voormalige Saica-fabriek. We onderzoeken de mogelijkheid voor een collectief laadplein op deze locatie. Daarmee maken we het voor ondernemers mogelijk om ook hun uitdagingen op het gebied van energie aan te gaan.

Van afval naar grondstoffen

Het afvalsysteem is hier niet van los te zien. We zetten in de eerste plaats in op het uitvoeren van de motie die op 9 maart 2026 raadsbreed is aangenomen en die gericht is op het optimaliseren van het huidige systeem en de communicatie daarover. Daarnaast kijken we ook naar verbeterpunten in de inzameling van reststromen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat deze inzameling voor onze inwoners laagdrempelig is en ook ruimte laat voor het bieden van extra services zonder dat daarbij de kosten stijgen. Dit moet aantoonbaar leiden tot fors minder bijplaatsingen en meldingen hierover. In het eerste jaar verwachten we 50% minder bijplaatsingen ten opzichte van 2026 en over 4 jaar 90%. Na het optimaliseren van het huidige systeem evalueren we of het gewenste effect is bereikt. Wanneer deze evaluatie daar aanleiding toe geeft verwachten wij van het college voorstellen voor het aanpassen van het systeem van afvalinzameling. Een Circulair Ambachtscentrum kan helpen om restproducten meer te behandelen als grondstoffen. Deze raadsperiode nemen we een besluit over een de realisatie van een Circulair Ambachtscentrum.

Een gezonde leefomgeving

Daarnaast vraagt de veranderende leefomgeving om een bredere blik op gezondheid en milieu en biodiversiteit. Hitte, water, luchtkwaliteit en geluid spelen een steeds grotere rol in hoe inwoners hun omgeving ervaren. We staan voor de opgave om deze belangen samen te brengen in duidelijke uitgangspunten, zodat Etten-Leur zich ontwikkelt tot een gemeente die duurzaam, gezond en toekomstbestendig is, met realistische doelen en oog voor wat haalbaar is in elke fase.

Samen met het Waterschap Brabantse Delta werken we aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Deze samenwerking richt zich op:

1. Water en bodem als basis voor ruimtelijke keuzes;
2. Samen werken aan gezonde en schone waterkwaliteit;
3. Versterken van biodiversiteit door water en natuur te verbinden;
4. Regionale crisisbeheersing en waterveiligheid: voorbereid de toekomst in.
5. De Kaderrichtlijn Water (KRW) uitwerken en opnemen in programma bij nieuwe ontwikkelingen en in stedelijk gebied

Hoe volgen we de ontwikkeling?

Energie- en warmtetransitie

Percentage woningen van het aardgas af.
Score Etten-Leur (2024): 19,5% (2023: 16,2%)
Score Nederland (2024): 17,4% (2023: 15,3%)
(bron: Regionale klimaatmonitor)

Percentage woningen met geregistreerde zonnepanelen.
Score Etten-Leur 2024: 39% (Nederland: 36%)
Score Etten-Leur 2023: 35% (Nederland: 32%)
(bron: Regionale klimaatmonitor)

Percentage bekende hernieuwbare energie t.o.v. totaal verbruik.
Score Etten-Leur 2023: 12,4%
Score Etten-Leur 2022: 9,9%)
(bron: Regionale klimaatmonitor)

Meer informatie over energietransitie, zie:
https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/energietransitie

Klimaatadaptatie

Percentage groen (laag groen en boom) als percentage van de totale oppervlakte (exclusief agrarisch).
Score Etten-Leur 2024: 17,8% (vergelijkbare gemeenten: 21,1%)
(bron: waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/duurzame-leefomgeving)

Circulaire economie

Maximaal 20 kg grof huishoudelijk restafval in 2030 (doelstelling uit Grondstoffenplan).
Score Etten-Leur 2024: 24 kg (vergelijkbare gemeenten: 22 kg)
(bron: waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/duurzame-leefomgeving)

kg GFT afval per inwoner.
Score Etten-Leur 2024: 120 kg (vergelijkbare gemeenten: 124 kg)
(bron: waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/duurzame-leefomgeving)

Totaal hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner.
Score Etten-Leur 2024: 480 kg (vergelijkbare gemeenten: 494 kg)
(bron: waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/duurzame-leefomgeving)